

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om den nationale gældskrisens konsekvenser for EU's forvaltning (initiativudtalelse)

(2011/C 51/03)

Ordfører: **Michael SMYTH**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 29. april 2010 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om

Den nationale gældskrisens konsekvenser for EU's forvaltning (initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som vedtog sin udtalelse den 7. september 2010.

På grund af udvalgets nybeskikkelse besluttede plenarforsamlingen at tage stilling til denne udtalelse på plenum i oktober og udpegede Michael SMYTH til hovedordfører i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 20.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog følgende udtalelse på sin 466. plenarforsamling den 21. oktober 2010 med 120 stemmer for, 7 stemmer imod og 5 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Den nationale gældskrise, som blev udløst af finansielle og finanspolitiske kriser, truer ØMU's eksistensgrundlag og kræver effektive finansielle, økonomiske og politiske reaktioner. Krisen har påvist stabilitets- og vækstpagtens mangler som en mekanisme til sikring af finanspolitisk ansvarlighed i medlemsstaterne.

1.2 EØSU støtter de foranstaltninger, som Rådet og ECOFIN hidtil har taget til at støtte medlemsstater i alvorlige finansielle vanskeligheder via den europæiske finansielle stabiliseringsmekanisme og den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet. Dette er en overgangsløsning, men den være udgangspunkt for mere permanente procedurer og rammer for en betinget finansiell støtte gennem etablering af en reel europæisk monetær fond. Det kan også undersøges, om der bør oprettes et europæisk agentur til at forvalte medlemsstaternes offentlige gæld og udstede europæiske obligationer.

1.3 For ikke at bringe målsætningerne i den europæiske økonomiske genopretningsplan i fare anbefaler EØSU, at der i euroområdet iværksættes programmer, som kan nedbringe statsgælden og sikre den økonomiske og monetære stabilitet i området. Disse programmer skulle være forenelige med den økonomiske genopretning og de mål for beskæftigelsen, som Kommissionen henviser til i sin meddelelse »Europa 2020: En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst«, men som i høj grad er blevet bragt i fare af krisen.

1.4 Der er meget at lære af krisen, som kan bruges til fremtidens EU-forvaltning. De første forslag fra arbejdsgruppen om økonomisk politik er et skridt i den rigtige retning med hensyn til overvågning og sanktioner. EØSU mener dog, at sanktio-

nerne som kompensation bør føre til en større europæisk solidaritet i forbindelse med forvaltningen af medlemsstaternes offentlige gæld. EØSU konstaterer dog, at der endnu ikke er etableret nogen formel mekanisme til håndtering af en situation, hvor nationale gældsforpligtelser misligholdes. Dette er stadig en strukturel svaghed i ØMU's arkitektur, som de politiske beslutningstagere må tage stilling til. Det ville imidlertid være ønskeligt med både politiske og økonomiske sanktioner for ikke at forværre de berørte landes gældsætning.

1.5 En stor del af årsagen til de nationale gældskriser er, at nogle medlemsstater har ført en uansvarlig finanspolitik. En del af årsagen kan tilskrives uforsigtige bankudlån, som har givet brændstof til bobler i bygge- og finanssektoren, og en anden del kreditvurderingsbureauernes uforsigtige aktiviteter. Den enorme skatteyderfinansierede redningspakke til banker i nogle medlemsstater og det efterfølgende skrøbelige globale finansielle system har også en stor del af skylden for krisen. I fremtiden skal der iværksættes effektive reformer af de globale bank-systemer, som forebygger, at denne adfærd genopstår.

1.6 EØSU håber, at den styrkelse af den økonomiske styring i EU, der vil blive indledt i januar 2011 med indførelsen af det europæiske halvår, ved hjælp af øget samordning af medlemsstaternes økonomiske politikker⁽¹⁾, vil have som mål at værne om beskæftigelsen i Europa, som er alvorligt truet af krisen.

1.7 EØSU er dog af den opfattelse, at det i hvert fald for eurolandene ikke er tilstrækkeligt blot at samordne de økonomiske politikker, men at der er brug for en egentlig fælles økonomisk politik samt en koordination af budgetpolitikkerne, i hvert fald i den indledende fase.

⁽¹⁾ KOM(2010) 367: »Øget samordning af de økonomiske politikker med henblik på stabilitet, vækst og beskæftigelse – redskaber til styrkelse af den økonomiske styring i EU«.

2. Krisens baggrund – finanspolitik som grundlag for Den Økonomiske og Monetære Union

2.1 Finanspolitisk disciplin er en af hovedforudsætningerne for makroøkonomisk stabilitet, og dette gælder især i en monetær union som euroområdet, der består af suveræne stater, som fortsat har ansvaret for de nationale finanspolitikker. I euroområdet kan man ikke længere anvende nationale penge- og valutakurspolitikker som svar på landespecifikke chok. Finanspolitikkerne er derfor almægtige, men de kan bedre håndtere ovennævnte chok, hvis udgangssituationen er fornuftig.

2.2 Adskillige mekanismer og ordninger blev etableret med det formål at sikre hensigtsmæssige finanspolitikker og begrænse risiciene for prisstabiliteten. Disse ordninger er indarbejdet i artikel 121, 123, 124, 125 og 126 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og består af stabilitets- og vækstpagten (baseret på artikel 121 og 126), proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud (artikel 126), forbuddet mod monetær finansiering (artikel 123), forbuddet mod privilegeret adgang til finansielle institutioner (artikel 124) og klausulen om »ingen redningspakke« (bail-out) (artikel 125).

2.3 Traktatens grundlæggende regel for budgetpolitikken er, at medlemsstaterne skal undgå uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Kriteriet for overholdelsen af denne regel er, at medlemsstaterne bør respektere en øvre grænse for det årlige underskud på de offentlige finanser på 3 % af BNP og holde den samlede statsgæld på maksimalt 60 % af BNP.

2.4 Under ekstraordinære omstændigheder kan en midlertidig overskridelse af tærsklen for budgetunderskuddet accepteres, hvis denne overskridelse er beskeden. Beslutningen om, hvorvidt en medlemsstat befinder sig i en situation, hvor underskuddet kan betegnes som uforholdsmæssigt stort, træffes af ECOFIN, der handler på grundlag af en anbefaling fra Kommissionen. Hvis Rådet beslutter, at en medlemsstat har et uforholdsmæssigt stort underskud, træffes foranstaltninger i henhold til proceduren for uforholdsmæssigt store underskud. Disse kan i sidste ende resultere i, at det berørte land pålægges sanktioner.

2.5 Formålet med stabilitets- og vækstpagten er at sikre, at der vedvarende føres en fornuftig budgetpolitik. Pagten pålægger medlemsstaterne at leve op til den mellemfristede målsætning om en budgetsaldo »tæt på balance eller i overskud«, som defineret i de landespecifikke henstillinger. En sådan politik forventes at give medlemsstaterne mulighed for at håndtere normale konjunkturudsving, uden at det bliver nødvendigt at overskride tærsklen på 3 % af BNP for underskuddet på de offentlige finanser. I realiteten har der været meget langt mellem teori og praksis, hvad stabilitets- og vækstpagten angår. Den Europæiske Centralbank (ECB) konstaterede for nylig:

»De enkelte medlemsstaters overholdelse af budgetreglerne i Maastrichttraktaten og stabilitets- og vækstpagten har imidlertid været ujævn. Der har været tale om gentagne og vedvarende overskridelser af referenceværdien for underskuddet på de offentlige finanser på 3 % af BNP i visse lande, hvilket fører til den konklusion, at der i det mindste i disse tilfælde har manglet beslutsomhed og politisk vilje til at håndhæve pagten. Afvigelserne fra de finanspolitiske planer i de enkelte lande skyldes i forskellig grad overoptimistiske vækstprognoser, ex post-revision af nationale regnskabsdata, større end forventede indtægtsudsving og vedvarende udgiftsoverskridelser.« (»Ten years of the Stability and Growth Pact«, artikel i »ECB Monthly Bulletin«, oktober 2008.)

2.6 Det tydelige sammenbrud i efterlevelsen af de finanspolitiske spilleregler, som ligger til grund for ØMU'en, går forud for den aktuelle finansielle krise, men der kan argumenteres for, at risiciene for en national misligholdelse i den monetære union udgør næste fase i krisen. Efter godt og vel et årti med lempelige kreditvilkår, der har medført en overophedning af bolig- og byggesektoren, har den efterfølgende økonomiske nedsmeltning i nogle medlemsstater efterladt disse lande med en hastigt stigende gældsbyrde. Det er til en vis grad ironisk, at regeringerne i Grækenland, Spanien og Portugal ikke var tvunget til at iværksætte skattefinansierede redninger af deres banksystemer under bankkrisen, men at deres statsgældsproblemer nu truer med at destabilisere bankvæsenet i hele EU. Dette viser, at skattefinansierede redningspakker ikke har været hovedårsagen til stigningen i den offentlige gæld.

2.7 Under bankkrisen blev det ofte hævdet, at visse banker var »for store til, at man kunne lade dem gå fallit«. Nu tales der om, at medlemsstater, som kæmper med en stigende offentlig gældsbyrde, er »for vigtige til, at man kan lade dem gå fallit«. Netop som skatteyderne modvilligt havde accepteret behovet for at redde forsømmelige banker, opstår der nu et behov for potentielt endnu mere smertefulde tilpasninger af de offentlige budgetter i visse medlemsstater som en følge af situationen på de internationale obligationsmarkeder. Den usikkerhed, som spørgsmålet om misligholdelse af nationale gældsforpligtelser har skabt, er ligeledes begyndt at underminere euroen som valuta og har spredt frygt for, at der kan opstå problemer i en række euromedlemsstater.

2.8 Den nationale gældskrise er en tillidskrise for EU generelt og euroområdet i særdeleshed. Der er behov for såvel en politisk som en finansiel løsning. Krisen har stillet spørgsmålstegn ved, om de ovenfor beskrevne finanspolitiske kriterier er tilstrækkelige til at sikre den fælles valutas stabilitet. Man kan med en vis ret argumentere for, at stabilitets- og vækstpagten har slået fejl, og at Europa nu må etablere en ny finanspolitisk og monetær ramme, der på mere effektiv vis kan håndtere særdeles ugunstige økonomiske konsekvenser eller endda en medlemsstats økonomiske sammenbrud. Hvis dette argument godtages, hvordan kunne en sådan ramme så se ud?

3. Alternativ finanspolitisk og monetær ramme

3.1 I de sidste måneder har der været udvikling på flere områder, både hvad angår udformning og gennemførelse af politikker. Et interessant forslag, der er fremsat til håndtering af den nationale gældskrise og spørgsmålet om national misligholdelse, er etableringen af en europæisk monetær fond (EMF)⁽²⁾. Ideen bag dette forslag er argumentet om, at Den Internationale Valutafond (IMF) ikke har erfaring med at håndtere truslen om, at et land, som er medlem af en monetær union, misligholder sine gældsforpligtelser, og at EU ville være i besiddelse af langt mere effektive håndhævelsesmekanismer, hvis der var etableret en funktionsdygtig EMF.

3.2 Ideen om en europæisk monetær fond bør ses i sammenhæng med de politiske tiltag til løsning af den seneste finansielle krise, der havde til formål at forhindre, at store finansielle institutioner gik fallit. Efterhånden som EU er ved at overvinde bankkrisen har den politiske debat fokuseret på reformer, der fastsætter klare regler for finansielle institutioners misligholdelse og selvfinansiering af redningsmidler til større banker med solvensproblemer. Efter at have stabiliseret de finansielle systemer koncentrerer de politiske beslutningstagere på europæisk niveau sig med andre ord nu om at sikre, at det fremover bliver de finansielle institutioner og ikke skatteyderne, som kommer til at trække det tunge læs i krisetider. Forslag til reformering af bankvæsenet omfatter højere egenkapitalprocenter, strammere tilsyn, fastsættelse af lofter for bankfolks bonusser og udfærdigelse af »beredskabsplaner«. Set i relation til Den Økonomiske og Monetære Union og beskyttelse af den fælles valuta skal systemet også styrkes, så det kan håndtere den ustabilitet, der opstår, hvis et medlem af ØMU misligholder sine gældsforpligtelser eller kommer ud i en statsbankerot.

3.3 Forslagsstillerne bag Den Europæiske Monetære Fond argumenterede for, at en sådan ville være i overensstemmelse med traktatens udsagn om et forstærket samarbejde, og at det derfor måske ikke vil være nødvendigt at ændre traktatgrundlaget. En hensigtsmæssigt udformet europæisk monetær fond vil imødegå de svage punkter i ØMU's arkitektur, som skyldes stabilitetspagtens hidtil manglende gennemslagskraft og »ingen redningspakke«-klausulens indlysende mangel på troværdighed.

3.4 Hvordan kunne en sådan fond finansieres? For at minimere den moralske risiko, som Tyskland og Frankrig nu står over for i forbindelse med deres fælles finansiering af redningspakken til Grækenland, vil kun de lande, som overtræder Maastricht-kriterierne, skulle bidrage til Den Europæiske Monetære Fond. Deres bidrag vil blive fastsat ud fra to kriterier:

- 1 % årligt af den samlede »uforholdsmæssigt store gæld«, der defineres som forskellen mellem den reelle offentlige gæld (ved udgangen af det foregående år) og Maastricht-tærsklen

på 60 % af BNP. For Grækenland, der har en gældskvotet set i forhold til BNP på 115 %, ville dette resultere i et bidrag til Den Europæiske Monetære Fond på 0,55 %.

- 1 % af det uforholdsmæssigt store underskud, dvs. den del af underskuddet i et givet år, der overstiger Maastricht-tærsklen på 3 % af BNP. For Grækenland ville underskuddet på 13 % af BNP betyde et bidrag til Den Europæiske Monetære Fond på 0,10 % af BNP.

I 2009 ville Grækenlands samlede bidrag have beløbet sig til 0,65 % af BNP, hvilket ville have været væsentligt lavere end de sparekrav, der stilles nu.

3.5 Derudover ville Den Europæiske Monetære Fond have mulighed for at låne på markederne, således at den i tillæg til de samlede bidrag ville have tilstrækkeligt med ressourcer til at imødegå ethvert behov. Den Europæiske Monetære Fond kunne gribe ind og yde finansiell støtte ved enten at sælge ud af sine tilgodehavender eller stille garanti for en medlemsstats nationale gældsforpligtelser. Set i bagklogskabens lys ville Den Europæiske Monetære Fond således, ved brug af den foreslåede finansieringsmekanisme, havde været i stand til at opbygge en reserve på 120 mia. euro siden ØMU's start. Kombineret med en hensigtsmæssig låntagning på markedet ville dette kunne finansiere redningen af ethvert af de mindre medlemslande i euroområdet.

3.6 Med hensyn til håndhævelse af reglerne råder EU over en række alternativer, der eksempelvis gør det muligt at afskære et land fra strukturfondsmidlerne, trække nye finansieringsgarantier tilbage eller endda udelukke et land fra euroområdets pengemarked. Disse sanktioner ville blive iværksat gradvist, idet de hver for sig udsætter medlemsstater, som ikke gennemfører aftalte reformprogrammer, for et betydeligt økonomisk pres.

3.7 En af de påståede fordele ved den foreslåede Europæiske Monetære Fond er, at den ville kunne forvalte en reguleret betalingsmisligholdelse hos et medlem af euroområdet, der ikke efterlever kravene i et reformprogram. Sammenlignet med den usikkerhed, som er forbundet med en gældsoplægning på de internationale obligationsmarkeder, vil Den Europæiske Monetære Fond kunne tilbyde de aktører, som ligger inde med gældsbeviser fra misligholdende medlemsstater, at ombytte disse tilgodehavender med tilgodehavender hos Den Europæiske Monetære Fond mod betaling af en standardiseret rabat. På den måde ville usikkerheden i forbindelse med en misligholdelse blive begrænset, og de finansielle institutioners tab ville ligeledes blive reduceret.

3.8 Fortalerne for etableringen af en europæisk monetær fond hævder, at en sådan fond giver væsentlige fordele i forhold til blot at tilkalde IMF. Den Europæiske Monetære Fond kunne forvalte en velordnet procedure i tilfælde af en national misligholdelse, som ville minimere de ødelæggende efterdønninger på obligationsmarkedet og andre finansielle markeder. På samme måde som bankkrisen lærte os, at de nuværende politiske løsningsmodeller ikke blot bør have til formål at forebygge en fremtidig krise, men også at forberede en sådan, gør det samme sig gældende for den nationale gældskrise. Når og hvis den nuværende krise overvindes, skal Europa forberede sig på, at det kan ske igen.

(2) Dette forslag beskrives detaljeret i artiklen af Daniel Gros og Thomas Mayer: »How to deal with sovereign debt default in Europe: Towards a Euro(pean) Monetary Fund«. Policy Brief nr. 202, Centre for European Policy Studies, maj 2010. Mange af argumenterne i denne udtalelse bygger på denne indsigtsfulde analyse.

3.9 Andre interessante ideer vedrører modsætningsforholdet mellem behovet for en europæisk økonomisk genopretning og gældsreduktion. Undersøgelser har vist, at den finanspolitiske disciplin, der er baseret på Maastricht-kriterierne samt stabilitets- og vækstpakken, har haft en afdæmpende effekt på den økonomiske vækst i euroområdet sammenlignet med USA og Det Forenede Kongerige⁽³⁾. Ironien er, at den finansielle krise begyndte i USA, hvor den politiske reaktion har været en enorm finans- og pengepolitisk konjunkturindsprøjtning. Euroområdets makroøkonomiske politik har lidt under inerti, som følge af en politisk præference for monetær stabilitet frem for vækst. Dette er forståeligt set i lyset af ønsket om at etablere den fælles valuta og Den Europæiske Centralbank som en troværdig aktør, men denne tilgang kan nu ses som en potentiel hindring for den økonomiske genopretning. Det vil være helt korrekt at argumentere for, at lempelse af grænserne for stabilitets- og vækstpakken kan hjælpe med at stimulere den økonomiske genopretning og sætte en stopper for gældskrisen.

3.10 Der argumenteres for, at ethvert politisk eller institutionelt svar på den nationale gældskrise bør håndtere behovet for en reduktion af gælden uden at bringe målene i den europæiske økonomiske genopretningsplan i fare. En mulighed for at opnå dette kunne være at kombinere en gældsreduktionsproces med øgede investeringer med det formål at modvirke gældsreduktionens deflatoriske effekt. Dette forslag er baseret på Delors' hvidbog om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse fra 1993, der som kernepunkt giver en mulighed for gældsoverførsel. En del af hver medlemsstats nationale gæld ville dermed blive overført til EU-obligationer. Overførslen ville stadig forpligte medlemsstaterne til at tilbagebetale den del af deres gæld, som nu ville være i euroobligationer. Der ville derfor ikke være tale om en gældsafskrivning, og modellen ville heller ikke øge låntagningen i medlemsstater med gældsproblemer. I stedet ville der være tale om sænkelse af gældsbetjeningsomkostningerne for den del af gælden, der blev overført. Fortalere for dette forslag fremfører, at det kan realiseres i overensstemmelse med retningslinjerne i den eksisterende traktat. I kombination med gældsoverførslen foreslås det ligeledes, at låntagningen i Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og nationale finansielle institutioner øges med det formål at finansiere den europæiske økonomiske genopretningsplan og afbøde det fald i lønindtægter og handel, der vil blive resultatet af en aggressiv gældsreduktion⁽⁴⁾.

3.11 Det officielle svar på gældskrisen vedtog Rådet på sit ekstraordinære møde den 9. maj 2010. Det omhandler oprettelsen af en europæisk finansiell stabiliseringsmekanisme i medfør af artikel 122, stk. 2 (usædvanlige begivenheder), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde samt en mellemstatlig aftale mellem medlemsstaterne i euroområdet. Den europæiske finansielle stabiliseringsmekanisme har 60 mia. euro til rådighed og opererer under omtrent samme betingelser som Den Internationale Valutafond. Derudover er der

oprettet et »Special Purpose Vehicle (SPV)«, som herefter kaldes en europæisk finansiell stabiliseringsfacilitet. SPV'et vil være operativt i tre år og vil råde over op til 690 mia. euro til at støtte medlemsstater i euroområdet, der står over for usædvanlige finansielle vanskeligheder. Derudover er Den Europæiske Centralbank begyndt med at gribe ind på obligationsmarkedet ved at opkøbe gæld i medlemsstater, som er i alvorlige finansielle vanskeligheder.

3.12 Der er flere vigtige aspekter ved disse nye ordninger. Først og fremmest drejer det sig ikke om billig finansiell løsning. Alle lån med renter skal tilbagebetales af de relevante medlemsstater gennem Kommissionen. I den henseende er den europæiske finansielle stabiliseringsmekanisme ikke en redningspakke og er derfor i overensstemmelse med artikel 125. For det andet er den europæiske finansielle stabiliseringsmekanisme og den europæiske finansielle stabiliseringsfacilitet kreditlinjer og ikke budgetposter og skal derfor holde sig inden for rammerne af »egne indtægter«. For det tredje skal den europæiske finansielle stabiliseringsfacilitet være operativ i en treårig periode, men dens virkninger kan strække sig over mange år, hvis den udsteder obligationer med lang løbetid. For det fjerde er det planen, at den europæiske finansielle stabiliseringsfacilitet skal udstede obligationer, der sikres tilbagebetaling via en dækning på op til 120 % fra alle medlemsstater. Det er hensigten, at disse obligationer skal have en AAA-klassificering, hvorved ydelserne minimeres⁽⁵⁾. Endelig er den europæiske finansielle stabilitetsmekanisme et konkret eksempel på, at EU's solidaritet fortsat er den bedste måde at støtte ØMU'en på.

3.13 Den europæiske finansielle stabilitetsmekanismes reelle effekt på den nuværende gældskrise vil fremgå i løbet af de kommende måneder og vil afhænge af, i hvor høj grad medlemsstaterne foretager de finanspolitiske tilpasninger, de pålægges af EU og Den Internationale Valutafond. EU har igen bekræftet sit ønske om at styrke den finanspolitiske disciplin og finde en permanent ramme for kriseløsning. Det sidste har medført en debat om, hvorvidt den europæiske finansielle stabilitetsmekanisme og den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet skulle blive permanente organer, men det vil sandsynligvis være svært at opnå, da det vil kræve medlemsstaternes enstemmige godkendelse. Der er ikke fremsat konkrete forslag for det tilfælde, at medlemsstater ikke overholder deres gældsforpligtelser, hvilket viser, at de politiske beslutningstagere ikke vil tillade en sådan mulighed. Selv om dette er fuldt ud forståeligt, udelukker det ikke helt sådanne misligholdelser.

4. Erfaringer

4.1 Det står efterhånden klart, at gældskrisen kunne have været undgået, hvis der havde været en bedre styring i medlemsstaterne og i EU, og det er vigtigt, at de tidligere svagheder i forvaltningsprocessen ikke gentages. Med det formål at hindre en gentagelse har arbejdsgruppen om koordinering af den økonomiske politik annonceret en række foranstaltninger, der skal styrke budgetovervågningen i overensstemmelse med stabilitets- og vækstpakken. Disse foranstaltninger vedrører en peer review af medlemsstaternes budgetforslag, en fremrykket anvendelse af sanktioner i forbindelse med tærsklerne på 3 % og

⁽³⁾ Jf. Undersøgelse ved Jean-Paul Fitoussi og Francesco Saraceno: »How deep is a Crisis? Policy Responses and Structural Factors Behind Diverging Performances«, Journal of Globalisation and Development. Volume 1 Issue 1, Berkeley Electronic Press. 2010.

⁽⁴⁾ En detaljeret beskrivelse af disse forslag findes i Stuart Hollands artikel »A European Monetary Fund, Recovery and Cohesion« i Insight, <http://www.insightweb.it/web/node/136> (som læst den 10.6.2010).

⁽⁵⁾ Den 21. september erklærede alle de største kreditvurderingsinstitutter, at de ville give samtlige lån fra den europæiske finansielle stabiliseringsfacilitet AAA-klassificeringer.

60 %, iværksættelse af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, hvis gældsreduktionen ikke sker rettidigt, og en større grad af selvstændighed for de nationale statistiske kontorer set i forhold til de respektive nationale regeringer.

4.2 De største kreditvurderingsinstitutters rolle og adfærd under finans- og gældskriserne har mildt sagt været usmægtelig⁽⁶⁾. Forbundskansler Angela Merkel har foreslået, at der oprettes et nyt uafhængigt europæisk kreditvurderingsinstitut, der skal konkurrere med de eksisterende tre dominerende aktører⁽⁷⁾. Det er også blevet foreslået, at Eurostat bør have beføjelse til at offentliggøre vurderinger af medlemsstaternes offentlige finanser. Hvis sådanne beføjelser allerede havde eksisteret, ville Eurostat måske have advaret om den græske gældskrise på et tidligere tidspunkt⁽⁸⁾.

4.3 Kommissionen er blevet kritiseret for manglende agtpågivenhed og proaktivitet, hvad angår kvalitetssikringen af dataene i de nationale regnskaber. Disse spørgsmål vedrører mere overordnede emner som overvågning, kontrol og efterlevelse, der alle spiller en central rolle for, at stabilitets- og vækstpagtens mekanismer slog fejl. Enhver langsigtet løsning skal indeholde et effektivt svar på disse spørgsmål.

4.4 Der er ikke nogen skattheyderfinansierede redningspakker til banker i Grækenland, Spanien og Portugal, men omfanget af redningspakker i resten af EU og i USA har bidraget til et hidtil uset pres på de offentlige obligationsmarkeder og har forværret krisen. Det er vigtigt, at der gennemføres effektive reformer af det globale bankvæsen, som kan hindre, at der igen opstår en så alvorlig finansiel, økonomisk og social ustabilitet.

Bruxelles, den 21. oktober 2010

Staffan NILSSON
Formand
for Det Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁶⁾ En omfattende debat af kreditvurderingsinstitutternes mangler findes i rapporten fra U.S. Securities and Exchange Commission (SEC): »Summary Report of Issues Identified in the Commission Staff's Examinations of Select Credit Rating Agencies« <http://www.sec.gov/news/studies/2008/craexamination070808.pdf> (som læst den 10.6.2010).

⁽⁷⁾ Ifølge Irish Times har den tyske forbundskansler sagt, at det nye agentur naturligvis skulle være politisk uafhængigt, men at det skulle arbejde for bæredygtig økonomi og dermed ikke tænke kortsigtet. Irish Times den 21. maj 2010.

⁽⁸⁾ Under vores besøg hos Eurostat fik vi oplyst, at Eurostat flere gange havde givet advarsler om Grækenlands store underskud og offentlige gældskrise, men at ingen havde lyttet til dem.